

UVJETNA ODGODA (I ODUSTANAK OD) KAZNENOG PROGONA

Izv. prof. dr. sc. Zoran Burić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Izv. prof. dr. sc. Marija Đuzel, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu
Doc. dr. sc. Ivana Radić, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu

Konferencija “Sustavni pristup modelima konsenzualne pravde u hrvatskom kaznenom postupku – prijedlozi za rekonstrukciju normativnog okvira”

Sveučilište u Zagrebu Pravni fakultet, Društvo sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu,
Frankopanska 5A i *Google Meet*
Petak, 24. studenog 2023.

*Ovu konferenciju je sufinancirala Hrvatska zaklada za znanost projektom
Sustavni pristup modelima konsenzualne pravde u hrvatskom kaznenom postupku (IP-2019-04-1275)*

SADRŽAJ

- I. Svrha uvjetne odgode (odustanka) od kaznenog progona*
- II. Krug kaznenih djela za koja se može primijeniti uvjetna odgoda kaznenoga progona*
- III. Sudska kontrola odluke o uvjetnoj odgodi kaznenog progona*
- IV. Prava osumnjičenika i okrivljenika tijekom uvjetne odgode kaznenog progona*
- V. Promjena položaja žrtve i oštećenika*
- VI. Zaključak*

Svrha uvjetne odgode (odustanka) od kaznenog progona

➤ Primjena načela svrhovitosti

- šire ovlasti državnog odvjetnika – DO samostalno sukladno zakonskim uvjetima i svojoj diskrecijskoj odluci rješava slučajeve lakših kaznenih djela

➤ Svrha instituta

- rasterećenje pravosudnog sustava (ekonomičnost)
- humanizacija kaznenog pravosuđa: prednosti za okrivljenika i oštećenika
- postizanje ciljeva restorativne pravde

➤ Poredbenopravna iskustva:

- Različiti ciljevi, nigdje svrha nije zakonom propisana

Svrha uvjetne odgode (odustanka) od kaznenog progona

➤ Rezultati istraživanja:

- Praktičari dobro poznaju svrhu ovog instituta
- nema potrebe da se u ZKP unese posebna odredba kojom bi se definirala svrha uvjetne odgode (i odustanka) od kaznenog progona

PRIJEDLOG:

- nije potrebno uvesti novu odredbu koja bi određivala svrhu primjene uvjetne odgode od kaznenog progona
- u prijedlogu je u stavku 1. navedeno kako je potrebno da prilikom donošenja odluke državni odvjetnik mora uzeti u obzir činjenicu je li poduzimanje ili nastavak kaznenog progona potreban kako bi se ostvarila svrha kažnjavanja

CILJ: dodatne smjernice DO-u za postupanje prilikom donošenja odluke o primjeni uvjetne odgode kaznenog progona

- uzimanje u obzir šireg društvenog interesa;
- svrhovitost vođenja kaznenog postupka u pojedinim slučajevima;
- prednosti za oštećenika i okrivljenika

Svrha uvjetne odgode (odustanka) od kaznenog progona

➤ Rezultati istraživanja:

- ✓ postupak primjene uvjetne odgode u praksi: dugotrajan, kompliciran, opterećen nepotrebnim birokratskim preprekama i kompliciranim međuljudskim odnosima između okrivljenika i oštećenika
- ✓ preopterećenost velikim brojem predmeta DO
- ✓ državni odvjetnici u praksi u slučaju lakših kaznenih djela češće posežu za kaznenim nalogom
- ✓ samo izmijene odredaba ZKP-a neće znatnije utjecati na opseg primjene ovog instituta u praksi

➤ PRIJEDLOG:

državno odvjetništvo treba izraditi smjernice za primjenu instituta uvjetne odgode (i odustanka) od kaznenog progona u praksi;

CILJ: pojednostavniti postupak kako bi se posljedično povećala primjena navedenog instituta u praksi.

Krug kaznenih djela za koja se može primijeniti uvjetna odgoda kaznenoga progona

---

➤ POSTOJEĆE ZAKONSKO RJEŠENJE

- kazneni progon može se uvjetno odgoditi samo za kaznena djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do 5 godina – kvantitativni kriterij “*lakša kaznena djela*”
- isti zakonski okvir vrijedi i za kazneni nalog i priznanje okrivljenika na raspravi

➤ POREDBENI SUSTAVI

- primjena uvjetne odgode isto samo za lakša kaznena djela
- kvantitativni kriterij

Krug kaznenih djela za koja se može primijeniti uvjetna odgoda kaznenoga progona

---

➤ REZULTATI ISTRAŽIVANJA

- većina praktičara smatra nepotrebnim mijenjati opseg kaznenih djela za koja se može primijeniti institut uvjetne odgode
- trenutno zakonsko rješenje ujednačeno je s ostalim oblicima konsenzualnih oblika postupanja, proširenje ili sužavanje opsega kaznenih djela ne bi utjecalo na primjenu instituta u praksi, širenje primjene i na srednje teška kaznena djela nije primjereno

➤ PRIJEDLOG:

- Nije mijenjan opseg kaznenih djela za koja se može primijeniti navedeni institut.
- U okviru smjernica za DO-e navesti primjere kaznenih djela za koja se primjena ovog instituta u praksi pokazala uspješnom, uzeti u obzir karakteristike okrivljenika, uključiti u rad stručne suradnike DO-a

Sudska kontrola odluke o uvjetnoj odgodi kaznenog progona

➤ Važeće uređenje

uvjetna odgoda kaznenog progona (čl. 206.d ZKP) uz imunitet svjedoka (čl. 286. st. 2. ZKP) jedini konsenzualni oblik u domaćem kaznenoprocesnom zakonodavstvu koji ne iziskuje sudski nadzor

žrtva (u formi suglasnosti za primjenu ovog instituta) preuzela nadzor nad odlučivanjem državnog odvjetnika o uvjetnoj odgodi kaznenog progona

➤ Poredbenopravna iskustva

sudska kontrola ekvivalentnog instituta, premda se uglavnom svodi na formalnu suglasnost s odlukom državnog odvjetnika, ipak postoji (Njemačka, Francuska, Austrija)

Sudska kontrola odluke o uvjetnoj odgodi kaznenog progona

➤ Istraživanje prakse

- sudski nadzor nad odlukom o uvjetnoj odgodi kaznenog progona dodatno bi usporio i zakomplicirao donošenje odluke o primjeni čl. 206.d ZKP i posljedično odvratio državne odvjetnike od njegove primjene
- sporadična primjena ovog instituta u praksi (tek 1 do 4% svih odbačenih kaznenih prijava odnosi se na čl. 206.d) kao i provedeno istraživanje impliciraju da državno odvjetništvo nema tendenciju širiti svoje diskrecijske ovlasti odustajanja od kaznenog progona izricanjem neformalnih sankcija (obveza) okrivljeniku
- u praksi nisu uočene zlouporabe u primjeni uvjetne odgode kaznenog progona koje bi zahtijevale obvezno sudsko preispitivanje odluke državnog odvjetnika

Zaključak → treba težiti pojednostavljenju postupka i posljedično široj primjeni čl. 206.d

Sudska kontrola odluke o uvjetnoj odgodi kaznenog progona

➤ Prijedlog izmjena

Redefiniranje uloge žrtve i odustajanje od traženja suglasnosti žrtve osim iznimno

predlaže se **uvođenje sudskog preispitivanja odluke državnog odvjetnika** o uvjetnoj odgodi kaznenog progona povodom zahtjeva žrtve u onim slučajevima **kada državni odvjetnik donese takvu odluku protivno izraženom stajalištu žrtve**

Prava osumnjičenika i okrivljenika tijekom uvjetne odgode kaznenog progona

---

Posebna pouka o pravima

➤ *Važeće uređenje*

Čl. 206.d ZKP-a ne sadrži posebnu odredbu koja bi se odnosila na prava osumnjičenika i okrivljenika u postupku odlučivanja o uvjetnoj odgodi već se primjenjuju opća pravila o pravu na obranu

➤ *Istraživanje prakse*

procesna jamstva okrivljenika u primjeni uvjetne odgode kaznenog progona adekvatno su osigurana te da u praksi nema izraženih problema u razumijevanju

Prava osumnjičenika i okrivljenika tijekom uvjetne odgode kaznenog progona

---

Posebna pouka o pravima

➤ *Poredbenopravna iskustva*

obveza upoznavanja okrivljenika s njegovim postupovnim pravima, pravnim učincima primjene uvjetne odgode kao i posljedicama za slučaj neispunjenja određenih mu obveza

➤ *Prijedlog izmjena*

izriekom propisati obvezu upoznavanja okrivljenika na jednostavan i razumljiv način sa sadržajem instituta i posljedicama pristanka na izvršenje obveze kao i posljedicama neizvršenja preuzete obveze

Prava osumnjičenika i okrivljenika tijekom uvjetne odgode kaznenog progona

---

Pravo na branitelja

➤ *Važeće uređenje*

odbačaj kaznene prijave na temelju čl. 206.d. ne spada među pravne okolnosti koje bi sukladno važećem zakonodavstvu opravdavale bilo obveznu obranu bilo branitelja na teret državnog proračuna

➤ *Istraživanje prakse*

veći pristup različitim oblicima sporazumijevanja u kaznenom postupku u pravilu imaju okrivljenici koji imaju branitelja koji vodi računa o procesnim pravima obrane.

Prava osumnjičenika i okrivljenika tijekom uvjetne odgode kaznenog progona

---

Pravo na branitelja

➤ *Zaključak*

- oskudna primjena uvjetne odgode u praksi, uvjetovana je i donekle složenom državnoodvjetničkom procedurom odlučivanja
- svaki novi, dodatni procesni korak u tom postupku bio bi ujedno odvratajući za državne odvjetnike
- postojeća pravila o pravu na branitelja na teret proračuna ne treba mijenjati i specifično širiti na ovaj institut
- propisivanje obveze jasnog i detaljnog informiranja osumnjičenika o svim pravnim posljedicama primjene čl. 206.d pruža osumnjičeniku dovoljna jamstva u ovom procesnom stadiju da primjena tog instituta neće ići njemu na štetu

Promjena položaja žrtve i oštećenika

➤ POSTOJEĆE ZAKONSKO RJEŠENJE

- prethodno pribavljena suglasnost žrtve ili oštećenika, ako postoje, nužna je pretpostavka za primjenu instituta, neovisno o tome ispunjenje koje obveze osumnjičenik ili okrivljenik preuzima

◦ POREDBENI SUSTAVI:

- u svakom je od poredbenih sustava žrtva uključena u postupak primjene instituta uvjetne odgode (odustanka od) kaznenog progona, ali se stupanj njezine uključenosti značajno razlikuje
- Najniži stupanje uključenosti žrtve imaju oni sustavi koji predviđaju da se žrtvu sasluša u ovom postupku i da se brine o zaštiti njezinih legitimnih interesa, bez da se njezina suglasnost pretpostavka za primjenu instituta. Druga su skupina sustavi koji predviđaju suglasnost žrtve, ali samo za situaciju u kojoj se obveza koju okrivljenik preuzima odnosi na posredovanje između okrivljenika i žrtve. Posebna je skupina naš sustav

Promjena položaja žrtve i oštećenika

➤ REZULTATI ISTRAŽIVANJA:

- Mišljenja prakričara vezano uz obvezu suglasnost žrtve i oštećenika su podijeljena: S [DA (11), NE (6), NE ZNA (3)] DO [DA(12), NE(7), NE ZNA (1)] B [DA (8), NE (7), NE ZNA (5)]

➤ PRIJEDLOG:

- U svim situacijama u kojima postoji inicijativa za primjenu instituta potrebno je pribaviti stajalište žrtve ili oštećenika vezano uz tu mogućnost
- Stajalište žrtve ili oštećenika treba biti informirano, odnosno temeljiti se na razumijevanju prednosti i nedostataka primjene ovoga instituta
- Stajalište žrtve nije za DO obvezno, ali ga je dužan razmotriti u vrednovati prilikom donošenja rješenja
- Obvezna suglasnost samo iznimno – postupci posredovanja između žrtve i oštećenika

ZAKLJUČCI

Specifičnosti ovoga instituta kod nas:

- 1. odsustvo sudske kontrole
- 2. prenatržen položaj žrtve ili oštećenika

Koja rješenja predlažemo?

- 1. ograničena sudska kontrola (kod neuvažavanja stajališta žrtve od strane DO)
- 2. promjena položaja žrtve: obvezna suglasnost samo iznimna
- 3. posebna pouka o pravima za okrivljenika

Koja pitanja ostaju neriješena?

- 1. kontrola nad odlukom državnog odvjetnika kad ne postoji nesuglasnost između DO i žrtve ili oštećenika
- 2. kako potaknuti DO na širu primjenu ovog instituta u praksi

---

HVALA NA POZORNOSTI !

izv. prof. dr. sc. Zoran Burić, zoran.buric@pravo.hr
izv. prof. dr. sc. Marija Đuzel, marija.pleic@pravst.hr,
doc. dr. sc. Ivana Radić, iradic@pravst.hr